

4.3. Zdroje k dispozici pro konečné výdaje a celkové konečné výdaje

- **Snížení náročnosti produkce na mezipotřebu**

Zdroje k dispozici pro konečné výdaje a celkové konečné výdaje měly v roce 2009, pokud jde o strukturální změny a reálný vývoj, obdobný charakter jako tvorba a užití celkových zdrojů. Celková hodnota tuzemské produkce v základních cenách 8 774,1 mld. Kč za rok 2009 byla meziročně menší o 898,6 mld. Kč a její věcné složení se výrazně změnilo. Hodnota spotřebovaného meziprojektu v kupních cenách 5 515,2 mld. Kč byla menší než před rokem o 836,1 mld. Kč a její podíl na produkci se snížil o značných 2,8 p. b. Meziroční snížení náročnosti produkce na mezipotřebu o 4,3 % přispělo k relativně malému úbytku hrubé přidané hodnoty (o 62,5 mld. Kč) a ke zvýšení jejího podílu na tuzemské produkci. Na nepatrně menší úbytek hodnoty HDP (61,8 mld. Kč) než HPH mělo pozitivní vliv především zvýšení daní z produktů, neboť negativně působil přírůstek dotací na produkty.

- **Značný pokles podílu vnějších operací na použitelných zdrojích**

Hodnota zdrojů k dispozici pro konečné výdaje 5 941,3 mld. Kč za rok 2009 byla meziročně nižší o 423,7 mld. Kč, což rozhodujícím způsobem ovlivnil úbytek dovozu zboží a služeb o 361,9 mld. Kč. Na disponibilních zdrojích se podíl dovozu značně snížil (o 3,1 p. b.) a o stejné p. b. vzrostl podíl HDP. Daně z produktů v poměru k HDP vzrostly o 0,4 p. b. a působily pozitivně, avšak zároveň se zvýšil podíl dotací na produkty s negativním dopadem na hodnotu HDP. Struktura užití národohospodářských disponibilních zdrojů se rovněž značně změnila. Stejně jako na straně vytvořených zdrojů byly to především vnější ekonomické transakce, které vedly ke snížení hodnoty celkových konečných výdajů. V poměru k nim se podíl vývozu zboží a služeb snížil o 2,3 p. b. a ve stejných rozměrech se zvýšil podíl hrubých národních konečných výdajů. Z nich zcela mimořádně vzrostl podíl výdajů na konečnou spotřebu (o 3,8 p. b.) při poklesu podílu výdajů na tvorbu hrubého kapitálu (o 1,5 p. b.), což ovlivnil především nevidaný úbytek zásob.

Tab. č. 4.3.1 Disponibilní zdroje pro konečné výdaje a jejich užití

běžné ceny, struktura v %

	2005		2006		2007		2008		2009	
	mld. Kč	%	mld. Kč	%	mld. Kč	%	mld. Kč	%	mld. Kč	%
Zdroje k dispozici pro konečné výdaje	5 043,8	100,0	5 574,5	100,0	6 190,0	100,0	6 365,0	100,0	5 941,3	100,0
v tom:										
HDP	2 983,9	59,2	3 222,4	57,8	3 535,5	57,1	3 689,0	58,0	3 627,2	61,1
dovoz	2 059,9	40,8	2 352,1	42,2	2 654,5	42,9	2 676,0	42,0	2 314,1	38,9
Celkové konečné výdaje	5 043,8	100,0	5 574,5	100,0	6 190,0	100,0	6 365,0	100,0	5 941,3	100,0
v tom:										
hrubé národní konečné výdaje	2 889,2	57,3	3 112,1	55,8	3 359,7	54,3	3 521,0	55,3	3 419,7	57,6
v tom: spotřeba	2 123,0	42,1	2 248,8	40,3	2 405,1	38,9	2 587,2	40,6	2 638,7	44,4
THK	766,2	15,2	863,3	15,5	954,6	15,4	933,8	14,7	781,0	13,2
vývoz	2 154,6	42,7	2 462,4	44,2	2 830,3	45,7	2 844,0	44,7	2 521,6	42,4

Pramen: ČSÚ, národní účty, vlastní výpočty

- **Vysoce negativní vliv vývozu a dovozu na použitelné zdroje**

Objem zdrojů k dispozici pro konečné výdaje se v roce 2009 meziročně snížil o 6,8 %, na což měl rozhodující vliv (4,3 p. b.) pokles celkového dovozu. Zbývajících 2,5 p. b. vlivu náleží poklesu objemu HDP. Ke snížení celkových konečných výdajů došlo zcela převážně (4,6 p. b. negativního vlivu) v důsledku poklesu celkového vývozu. Zbývajících 2,2 p. b. negativního vlivu je připsáno poklesu objemu hrubých národních konečných výdajů o 4,0 %, přičemž proti pozitivnímu působení mírného růstu výdajů na konečnou spotřebu (0,5 p. b.) negativně (2,7 p. b.) působilo snížení výdajů na tvorbu hrubého kapitálu.

Tab. č. 4.3.2 Vývoj disponibilních zdrojů pro konečné výdaje a jejich užití

v % a p. b. ze stálých cen

	2005		2006		2007		2008		2009	
	r/r v %	vliv p. b.	r/r v %	vliv p. b.	r/r v %	vliv p. b.	r/r v %	vliv p. b.	r/r v %	vliv p. b.
Zdroje k dispozici pro konečné výdaje	105,8	5,8	109,8	9,8	109,6	9,6	103,4	3,4	93,2	-6,8
v tom: HDP	106,3	3,7	106,8	4,0	106,1	3,6	102,5	1,4	95,8	-2,5
dovoz	105,0	2,1	114,3	5,8	114,3	6,0	104,7	2,0	89,8	-4,3
Celkové konečné výdaje	105,8	5,8	109,8	9,8	109,6	9,6	103,4	3,4	93,2	-6,8
v tom: hrubé národní konečné výdaje	101,7	1,0	105,4	3,1	105,2	2,9	101,2	0,7	96,0	-2,2
v tom: spotřeba	102,6	1,1	103,9	1,6	103,7	1,5	102,8	1,1	101,2	0,5
THK	99,2	-0,1	109,6	1,5	109,4	1,4	97,3	-0,4	81,9	-2,7
vývoz	111,6	4,8	115,8	6,7	115,0	6,7	106,0	2,7	89,8	-4,6

Pozn.: r/r je meziroční změna

Pramen: ČSÚ, národní účty, vlastní výpočty